

Nr 286.

Av herr **Stendahl**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 26 november 1920 om val till riksdagen.

Med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 179 får jag väcka nedanstående motion.

Alltsedan det proportionella valsättets införande i vårt land har, oberoende av alla vidtagna förändringar i vallagen, platsfördelningen mellan partierna (partibeteckningarna) skett efter d'Hondts erkänt rättvisa regel. Denna regel har också genom sin klarhet och enkelhet blivit populär och växt in i väljarnas medvetande. Enligt den kungliga propositionen skulle emellertid platsfördelningen mellan de hittillsvarande politiska partierna icke längre komma att ske efter d'Hondts regel, såframt partierna samverka under gemensam partibeteckning. Därest propositionen godkännes, skulle politiska partier icke blott kunna uppträda under gemensam partibeteckning såsom underpartier utan ävensom fraktioner med gemensam underpartibeteckning. Härvid skulle platsfördelningen mellan dessa politiska partier ske efter den nya för väljarna invecklade Phragméniska metoden. En dylik genomgripande förändring i valuträkningen torde icke böra vidtagas utan tvingande skäl, och dylika torde i detta fall icke kunna förebringas. Några nackdelar i hittillsvarande förfarande i denna punkt ha icke påvisats, och propositionen har icke heller stöd av proportionsvalsakkunniges förslag i ämnet. Genom Kungl. Maj:ts förslag skulle alla de olägenheter, som medfölja den Phragméniska metoden utan officiella valförberedelser, skärpas i fråga om de uppdykande namnen och direkt inbjuda till allehanda osmakliga valmanövrer och valtricks. Den d'Hondtska regelns användande borttager icke i sig själv möjligheterna till dylika manövrer, men genom att införa den bestämmelsen, att, därest plats tillkommer flera fraktioner inom ett underparti eller flera underpartier inom ett parti, skall den mindre fraktionen, underpartiet, erhålla sin plats, innan den större fraktionen, det större underpartiet, erhåller sin. Genom dessa bestämmelser hindras fullt effektivt manövrerna med uppdykande namn. Gemensamma namn kunna utan större olägenhet förekomma inom fraktioner, tillhörande samma politiska parti. Däremot komma gemensamma namn för olika samverkande politiska partier praktiskt taget att bli uteslutna, och är detta i full överensstämmelse med det 1921 införda nya sammanräkningssättet, som borttog den förut förefintliga rätten till gemensamma namn under olika partibeteck-

ningar. Den teoretiska rätten till gemensamma namn under gemensam parti-beteckning borttages icke genom här föreslagna ändringar i Kungl. Maj:ts förslag, men den kringgärdas med sådana bestämmelser, att valmanövrer med uppdykande namn omöjliggöras.

På grund av vad jag ovan anfört får jag därför hemställa,

att riksdagen för sin del ville besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts proposition nr 179,

att d'Hondtska regeln måtte användas vid platsfördelningen även mellan underpartier och mellan fraktioner, samt

att, därest plats tillkommer flera underpartier inom ett parti eller flera fraktioner inom ett underparti, det mindre underpartiet eller den mindre fraktionen skall erhålla sin plats före det större partiet respektive den större fraktionen.

Stockholm den 31 mars 1924.

Sten Stendahl.
